

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри

підприємництва і торгівлі

Протокол № 19 від «20» червня 2017

Зав. кафедри

_____ О.Є. Бавико

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
МИТНІ ФОРМАЛЬНОСТІ НА РІЗНИХ ВИДАХ ТРАНСПОРТУ

Кількість кредитів ECTS 6

Розробник:

Скляр Н.М.

старший викладач кафедри підприємництва і
торгівлі, к.е.н.

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова / вибіркова дисципліна	вибіркова
Семестр	2
Кількість кредитів	6
Загальна кількість годин	180
Кількість модулів	2
Лекції, годин	24
Практичні/ семінарські, годин	36
Лабораторні, годин	
Самостійна робота, годин	120
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4
самостійної роботи студента	6
Вид контролю	залік

2. Мета та завдання дисципліни

Мета - формування системи теоретичних і прикладних знань про особливості митних формальностей на різних видах транспорту, основ транспортного та митного експедиторського обслуговування з урахуванням технічних, технологічних, митних, економічних і правових аспектів та практичне застосування методів організації та митної технології супроводження вантажів протягом усього шляху слідування «від дверей до дверей».

Завдання - встановлення сутності та специфіки митних формальностей на різних видах транспорту, вивчення інформації про основи та правове регулювання транспортно-експедиторської діяльності; напрацювання практичних навичок з документального оформлення доставки вантажу; засвоєння базисних умов постачань у міжнародній торгівлі; ознайомлення з експедиторською, транспортною і товарно-супровідною документацією; дослідження управління транспортним процесом та організації митного складського господарства.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	У тому числі			
		л	п/с	лаб	срс
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Організація та правове регулювання митних формальностей у транспортно-експедиторській діяльності					
Тема 1. Основи митних формальностей в транспортно-експедиторській діяльності	16	2	2		12
Тема 2. Міжнародне правове регулювання перевезень на автомобільному транспорті	18	2	4		12
Тема 3. Митні формальності на морському та внутрішньому водному транспорті	18	2	4		12
Тема 4. Міжнародне правове регулювання перевезень на залізничному транспорті	18	2	4		12
Тема 5. Особливості митних формальностей на авіаційному транспорті	18	2	4		12
Тема 6. Митні формальності при змішаних і комбінованих перевезеннях	20	4	4		12
Разом за змістовим модулем 1	108	14	22		72

Модуль					
Змістовий модуль 2. Технологія проведення митних формальностей на різних видах транспорту					
Тема 7. Особливості доставки вантажів у міжнародній торгівлі	18	2	4		12
Тема 8. Документальне оформлення доставки вантажів	18	2	4		12
Тема 9. Розробка технологічного процесу доставки вантажів	16	2	2		12
Тема 10. Управління транспортним процесом, організація складування, консалтингові та митно-брокерські послуги	20	4	4		12
Разом за змістовим модулем 2	72	10	14		48
Усього годин	180	24	36		120

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема заняття	Години
1	Семінар – розгорнута бесіда Основи митних формальностей в транспортно-експедиторській діяльності	2
2	Семінар з виконанням практичних задач Міжнародне правове регулювання перевезень на автомобільному транспорті	2
3	Семінар з виконанням практичних задач Митні формальності на морському та внутрішньому водному транспорті	2
4	Семінар з виконанням практичних задач Міжнародне правове регулювання перевезень на залізничному транспорті	2

5	Семінар з виконанням практичних задач Особливості митних формальностей на авіаційному транспорті	2
6	Семінар з виконанням практичних задач Митні формальності при змішаних і комбінованих перевезеннях	4
7	Семінар з виконанням практичних задач Особливості доставки вантажів у міжнародній торгівлі	2
8	Семінар з виконанням практичних задач Документальне оформлення доставки вантажів	2
9	Семінар з виконанням практичних задач Розробка технологічного процесу доставки вантажів	2
10	Семінар з виконанням практичних задач Управління транспортним процесом, організація складування, консалтингові та митно-брокерські послуги	4

5. Індивідуальні завдання

- 1 Огляд періодичної і монографічної спеціально-наукової літератури.
- 2 Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
- 3 Добір статистичної інформації з митних формальностей на різних видах транспорту і складання на її підставі аналітичних довідок.
- 4 Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
<p>Семінар – розгорнута бесіда.</p> <p>Тема 1. Основи митних формальностей в транспортно-експедиторській діяльності</p>	12	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: ринок транспортно -експедиторських послуг; учасники ринку експедирування; види послуг транспортних експедиторів та їх митне супроводження ; правове регулювання перевезень та транспортно-експедиторської діяльності; міжнародні та національні організації, що регулюють діяльність експедиторів</p> <p>Джерело [1-5; 10; 17-23].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Підготовка доповіді з питань ринк транспортно -експедиторських послуг</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
<p>Семінар з виконанням практичних задач</p> <p>Тема 2. Міжнародне правове регулювання перевезень на автомобільному транспорті</p>	12	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: загальні принципи правового регулювання перевезень; міжнародне правове регулювання перевезень на автомобільному транспорті; Конвенцією про договір міжнародного дорожнього перевезення вантажів; Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП; Європейська угода про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів; Угода про міжнародні перевезення швидкопсувних харчових продуктів</p> <p>Джерело [1-5; 9;10;17; 23; 24].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3.Вивчення міжнародних конвенцій регулювання перевезень на автомобільному транспорті</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка ситуаційних завдань
<p>Семінар з виконанням практичних задач</p> <p>Тема 3. Митні формальності на морському та внутрішньому водному транспорті</p>	12	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Міжнародна морська організація - ІМО; Міжнародна конвенція про охорону підводних кабелів; Конвенція про об'єднання деяких правил стосовно зіткнення суден; Конвенція про об'єднання деяких правил щодо допомоги і порятунку на морі; Декларація про визнання права на прапор за державами, які не мають свого узбережжя; Конвенція про відкрите море та Конвенцію про відкрите море та прилеглу зону; Конвенція ООН з морського права; Брюссельська конвенція про уніфікацію деяких правил щодо коносаменту - Гаазькі правила; Конвенція ООН про морське перевезення вантажів - Гамбурзькі правила; Основні положення плавання по Дунаю; Конвенція судноплавства по Рейну; Будапештської конвенції про договір перевезення вантажів водними шляхами.</p> <p>Джерело [1-5;8; 12; 15; 21; 26; 30].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3.Напрацювання навичків оформлення митних документів при морських перевезеннях. Виконання індивідуальних завдань по заповненню коносаменту.</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка індивідуальних завдань

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Семінар з виконанням практичних задач Тема 4. Міжнародне правове регулювання перевезень на залізничному транспорті	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Конвенція про міжнародну торгівлю (1914 рік) - СІМ; Конвенцію про міжнародні залізничні перевезення; Угода про міжнародне залізничне сполучення (УМЗС); Угода про міжнародне залізничне вантажне сполучення; основні митні формальності при залізничних перевезеннях Джерело [1-5, 7, 11, 13, 17, 23-30]. 2. Самотестування. 3. Ви рішення практичних завдань на оформлення залізничних митних документів	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка практичних завдань
Семінар з виконанням практичних задач Тема 5. Особливості митних формальностей на авіаційному транспорті	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: організація цивільної авіації (ІСЛО) та Міжнародна авіатранспортна асоціація (ІЛТА); Варшавська конвенція (1929 рік); Чиказька Конвенція (1944 рік); особливості митних формальностей та дотримання правил авіаційної безпеки при пасажирських і транспортних авіаперевезеннях Джерело [1-5, 9, 12, 16-20]. 2. Самотестування. 3. Ви рішення практичних завдань з оформлення авіаційної митної накладної	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка практичних завдань
Семінар з виконанням практичних задач Тема 6. Митні формальності при змішаних і комбінованих перевезеннях	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Конвенція ООН про міжнародні змішані перевезення (1980 рік); Правила для транспортних документів на змішане перевезення (UNCTAD/ICC); Конвенцію про міжнародні залізничні перевезення (1980 рік) СОТІЙ; угода про міжнародне залізничне вантажне сполучення; порядок оформлення єдиних митних документів на інтермодальні та трансмодальні перевезення Джерело 1-5;8; 12; 15; 21; 26; 30] 2. Самотестування. 3. Ви рішення задач з оформлення електронних документів при змішаних перевезеннях	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка оформлених електронних документів
Семінар з виконанням практичних задач Тема 7. Особливості доставки вантажів у міжнародній торгівлі	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: договірні взаємовідносини суб'єктів ринку транспортно-експедиторських послуг; договір транспортної експедиції; договір транспортного агентування; договір перевезення ; договір купівлі-продажу та його митне оформлення Джерело [5-7, 17, 26, 30]. 2. Самотестування. 3. Виконання практичних завдань з оформлення митних документів за договором транспортного агентування	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка практичних завдань
		1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: експедиторська документація; транспортна документація на різних	

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Семінар з виконанням практичних задач Тема 8. Документальне оформлення доставки вантажів	12	видах транспорту ;товаросупровідна документація; автоматизація та інформатизація документообігу; інформаційна електронна технологія е-й^ИИ Джерело [5-7, 17, 26, 30]. 2. Самотестування. 3. Підготовка практичних завдань щодо документального оформлення доставки вантажів за допомогою програмного забезпечення MD Office; MD Declaration	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка практичних завдань
Семінар з виконанням практичних задач Тема 9. Розробка технологічного процесу доставки вантажів	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: технологічний процес доставки вантажів; вибір маршруту перевезення та виду транспорту; розробка стратегії формування партій відправлення; логістичний ланцюг доставки вантажів; практичні проблеми формування вантажних одиниць при перевезенні на різних видах транспорту Джерело [5-7, 17, 26]. 2. Самотестування. 3. Напрацювання практичних навичок з розробки технологічного процесу доставки вантажів	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка практичних завдань
Семінар з виконанням практичних задач Тема 10. Управління транспортним процесом, організація складування, консалтингові та митно-брокерські послуги	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: оперативне управління і контроль транспортного процесу; організація складського господарства; фрахтування і транспортне страхування; консалтингові, митно-брокерські та інші операції Джерело [5-7, 17, 24, 26]. 2. Самотестування. 3. Напрацювання практичних навичок з управління транспортним процесом	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка виконаних завдань

7. Результати навчання

1	Знання основ та правового регулювання митних формальностей в транспортно-експедиторській діяльності
2	Вміння документального оформлення доставки вантажу
3	Знання базисних умов постачань у міжнародній торгівлі та їх митного супроводу
4	Вміння документально оформлювати електронні документи експедиторської, транспортної і товарно-супровідної документації
5	Набуття практичних навичок з розробки технологічного процесу доставки вантажів
6	Набуття практичних навичок з оперативного управління транспортним процесом та організації складського господарства

8. Форми навчання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Залік

10. Розподіл балів, які отримують студенти протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Задачі, завдання, кейси тощо	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	2		2	10		14
Тема 2	2	2				4
Тема 3	2	2				4
Тема 4	2	2				4
Тема 5	2	2				4
Тема 6	2	2			15	19
Разом ЗМ 1	12	10	2	10	15	49
Змістовий модуль 2						
Тема 7	2	2				4
Тема 8	2		2	10		14
Тема 9	2		2	10		14
Тема 10	2	2			15	19
Разом ЗМ 1	8	4	4	20	15	51
Усього	20	14	6	30	30	100

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка

100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
59-30	FX	2, «незадовільно»
0-29	F	

11. Методичне забезпечення

- 1 Електронний конспект лекцій.
- 2 Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
- 3 Комплекти індивідуальних завдань.
- 4 Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Основна

- 1 Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 року № 4495-VI.
- 2 Податковий кодекс України: Закон України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI.
- 3 Інкотермс-2010 [Електронний ресурс]. - Режим доступу до документу: http://www.osnovu-ved.ru/incoterms_2010.html
- 4 Закон України «Про транспорт» № 233/94-ВР // Відомості Верховної Ради України від 20.12.1994. - 1994. - № 51. - Ст. 446.
- 5 Закон України «Про транспортно-експедиторську діяльність» №1955-1У // Відомості Верховної Ради України під 24.12.2004. - 2004. № 52. - С. 2056. - Ст. 562.
- 6 Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів : за станом на 26 квітня 2006 р. / К. : Офіційний Вісник України. - 2006. - № 15. - Ст. 1171.
- 7 Конвенція про договір міжнародного дорожнього перевезення вантажів : за станом па 06 вересня 2006 р. -К. : Офіційний Вісник України. - 2006. - № 34. - С. 20. - Ст. 2415.
- 8 Конвенції про Міжнародну морську організацію : за станом на 15 лист. 2006 р. - К. : Офіційний Вісник України. - 2006. -№ 44. - С. 259.-Ст. 2982.
- 9 Міжнародна конвенція про узгодження умов проведення контролю вантажу на кордоні: за станом на 09 квітня 2004 р. - К. : Офіційний Вісник України. - 2004. - № 12. - Том 2. - С. 397. - Ст. 789.
- 10 Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП: за станом на 26 січня 2007 р. К. : Офіційний Вісник України. - 2007. -№ 3. - С. 259. - Ст. 138.
- 11 Угода про міжнародне залізничне вантажне сполучення : за станом на 06 квітня 2010 р. - К. : Офіційний Вісник України. - 2010, № 22 / 2011, № 98. - С. 55. - Ст. 919.
- 12 IATA ULD Regulation. 3-rd Edition. - Montreal/Geneva: ІЛІ А, 2015.-560 р.
- 13 Закон України «Про залізничний транспорт» № 274/96-ВР // Відомості Верховної Ради України від 01.10.1996. - 1996. - № 40, Ст. 183.
- 14 Закон України «Про транзит вантажів» № 1172-XIV // Відомості Верховної Ради України від 24.12.1999. - 1999. - № 51. - Ст. 446.
- 15 Кодекс торговельного мореплавства № 176/95-ВР // Відомості Верховної Ради України від 21.11.1995. - 1995. - № 47. - Ст. 349.
- 16 Правила повітряних перевезень вантажів. - Наказ державної служби України з нагляду за забезпеченням безпеки авіації від 14.03.2006 - № 186. - К. : Офіційний Вісник України. - 2006. -№ 25. Ст. 1840.

Допоміжна

- 17 Транспортно-експедиторська діяльність: навчальний посібник. -2-ге вид., перероб. і доп. - С.Л. Литвиненко, ТЛЮ. Габрієлова, П.О. Яновський, Г.І. Нестеренко - К.: Кондор-Видавництво, 2016. - 184 с.
- 18 Габрієлова Т. Ю. Методологія та практика формування вантажних одиниць при перевезенні вантажів авіаційним транспортом / Т. Ю. Габрієлова, С. Л. Литвиненко // Актуальні проблеми економіки. -2011.- Вип. 6(120). -С. 60-66.
- 19 Литвиненко С. Л. Організаційно-економічний механізм впровадження технологій радіочастотної ідентифікації у вантажних авіакомпаніях / С.Л. Литвиненко // Залізничний транспорт України: науково- практичний журнал. - К. : ДНДЦЗТУ, 2010. - Вин. 2 (81). - С. 42-45.

- Литвиненко С. Л. Концепція створення механізму взаємодії інтегрованої інформаційної системи та бізнес-процесів вантажних авіакомпаній / С.Л. Литвиненко // Економічний аналіз: збірник наукових праць. - Тернопіль : Вид-во Терноп. нац. економ, уп-ту «Економічна думка», 2011. - Вин. 8. - Ч. 2. - С. 238-242.
- Пічугіна Ю. В. Формування ефективного транспортного експедирування в морських портах: автореф. дис. ... канд. скон. паун: 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)»/ 10. В. Пічугіна; НАНУ. Ін-т проблем ринку і екон.-еколог. досліджень. - 2009. - 19 с.
- Проблеми та перспективи організації авіаційних перевезень, застосування авіації в галузях економіки і розвитку транспортних систем : моногр. / за заг. ред. Г. М. Юна та С. Л. Литвиненка - К. ; «Логос», 2011,-180 с.
- Грузовая накладная CMR. [Електр.]. - 3 с. - Режим доступу до документу: http://d-inromi.ru/about_CM.html
- Науменко В. Мінімізація ризиків при митному оформленні Текст] : навч. посібник / В. Науменко. – К. : Август, 2003. – 222 с.
- Науменко В. П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні [Текст]: монографія / В. П. Науменко, П. В. Пашко, А. Руссков. – К. : Знання, 2004. – 403 с. (Митна справа в Україні)
- Дополнительный протокол к конвенции о договоре международной дорожной перевозки грузов (КДПГ), касающийся электронной накладной (e-CMR) [Електр.]. - 9 с. - Режим доступу до документу: <http://www.unesco.org/fllead1nin/DAM/trans/conventn/e-CMRr.pdf>
- Методика вибору рухомого складу, маршруту і графіка перевезення вантажів / [Поляков А. П., Галушак О. О., Галушак Д. О., Грабен-ко М. Д.] // Наукові праці Вінницького національного технічного університету [Електронний ресурс]. -Юс,- Режим доступу до документу: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/VNTU/2011_3/2011-3_files/uk/11appfct_ua.pdf.
- Функциональные и правовые спецификации электронной накладной ЦИМ/СМГС. [Електр.]. - СІТ-ОСJD, 2011. - 54 с. - Режим доступу до документу: http://osjd.org/doco/public/osjd?STRUCTURE_ID=5038&layer_id=4581&referrerLayerId=4621&id=242&print=0

Інформаційні ресурси

- 29 <http://sfs.gov.ua/podatki-ta-zbori/mitni-plateji/>-офіційний портал Державної фіскальної служби України.
- 30 <http://qdpro.com.ua//QDProfessional/> - програмне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «НТФ «ІНТЕС ЛТД»
- ІАТА e-freight strategy: June 2010 [Електр.]. - ІАТА, 2011. - 12 р. - Режим доступу до документу:
- 31 <http://www.iata.org/whatwedo/cargo/efreight/Documents/e-freight-vision-and-mandate-june%202010.pdf>
- ІАТА e-freight MIP Strategy, version 4.1 [Електр.]. - ІАТА, 2011. 105 р. - Режим доступу до документу: <http://www.iata.org/whatwedo/cargo/efreight/Documents/e-freight%20MIP%20Strategy%20vcrsion%204.1%20.pdf>
- 32
- ІАТА e-freight Global project scorecard: July 2011 [Електр.]. - ІАТА, 2011. - 2 р. - Режим доступу до документу: <http://www.iata.org/whatwedo/cargo/efreight/Documents/g31-global-project-scorecard.pdf>
- 33
- 34 TIR-EPD - [Електр.]. - IRU, 2011. - 2 с. - Режим доступу до документу: http://www.iru.org/cms-filesystem-action/tir/ru_TIR-EPD-Leaflet.pdf

35 ECMT Multilateral Quota: User Guide [Електр.]. - ІРУ, 2014. - 158 р.- Режим
доступу до документу:
<http://www.internationaltransportforum.org/Pub/pdf/13MQguideRu.pdf>